

UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE SOCIALE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI UMANISTE

TEZA DE DOCTORAT

-Rezumat-

CRIZA DE IDENTITATE A EDUCAȚIEI ROMÂNEȘTI

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Dumitru Otovescu

Doctorand:

Marinescu Ema Diana

Craiova

-2018-

Fără îndoială, educația este cea care înobilează spiritul omului, însă dacă deții și capacitatea de a o transmite, atunci educația te desăvârșește. Ce am fi fără educație sau fără frumoasele valori transmise de familie? Foarte mulți ar trebui să ne considerăm norocoși că a avut cine să ne transmită prin viu grai sau de la cine să ne însușim aceste valori.

Alegerea temei de față, *Criza de identitate a educației românești* se întemeiază pe enunțarea fenomenului de criză în domeniul învățământului, al activităților educaționale din societate în diverse perioade istorice.

În ziua de „astăzi observăm că, pe lângă numeroasele crize (politică, economică, socială), există și o criză a valorilor, provocată atât de schimbările produse în societate, dar, și din cauza lipsei unei educații cu adevărat valorice, iar aceasta conduce la deteriorarea procesului de formare și dezvoltare a personalității umane”¹.

Lipsa educației valorice este influențată de selecționarea scopului educației care ar trebui să fie determinat de două opțiuni esențiale: valorile individului și ideologia societății.

În prima situație, „trebuie să admitem că nu valorile individului (ale elevului) au stat la baza selectării scopurilor educației (conform curriculumului și realității prezente), iar, în urma modificărilor democratice (...) din societate, asistăm nu doar la o schimbare a valorilor, ci la o răsturnare a scării de valori personale, sociale, morale, ceea ce produce un conflict între valorile împărtășite de diferitele generații a aceleiași societăți”². Această tensiune „între aspirațiile valorice ale tinerilor și valorile inoculate acestora de către adulți, la fel, asimilarea de către tineri a valorilor specifice unei societăți democratice, cum ar fi *respectarea drepturilor omului, toleranța, gândirea critică, libertatea de expresie* vin în contradicție cu *autoritarismul, dominarea socialului, intoleranța față de opiniile altora* etc. – valori împărtășite, de obicei, de generația în vârstă”³.

Contradicțiile remarcate sunt întâmpinate atât în interiorul instituției școlare, cât și în exteriorul ei, în societate.

Structura tezei

Lista abrevierilor

Introducere

¹ Hadîrcă Maria, *Educația și criza de valori*, Didactica Pro „Educația Morală”, Numărul 3 (61), Chișinău, 2010, p. 2

² *Ibidem*, p.3

³ *Idem*

CAPITOLUL I. Fundamente teoretice și premise istorice ale construcției identității educației românești în etapa de modernizare statului

1. Delimitări conceptuale

1.1 Conceptul de educație

1.2 Conceptul de identitate

1.3 Conceptul de criză

2. Coordonate istorice ale procesului educațional pe teritoriul statului român

2.1. Etape în dezvoltarea educației românești

2.1.1. Etapa umanistă

2.1.2. Perioada clasicismului

2.1.3. Influențele iluminismului

2.1.4. Pașoptismul

3. Concluzii intermediare

CAPITOLUL II. Construcția identității educației românești (1864 – 1918)

1. Legea instrucției din 1864 și mizele instrucțiunii publice

1.1. Structura și modul de aplicabilitate a ”legii instrucțiunii publice din 1864

2. Spiru Haret și reformarea educației românești

2.1. Note biografice

2.2. Anii de reformă în perioada lui Spiru Haret

3. Rolul educației în modernizarea statului

4. Concluzii intermediare

CAPITOLUL III. Factorii de dezvoltarea și evoluție a identității educației românești (1918 – 1948)

1. Semnificația mării uniri în procesul de dezvoltare a identității naționale

2. Reformele lui Constantin Angelescu

2.1. Note biografice

2.2. Reforma propriu-zisă

3. Rolul lui Nicolae Iorga în modernizarea educației românești

3.1. Viața și opera

3.2. Modernizarea educației în perioada lui Nicolae Iorga

4. Un alt tip de identitate

4.1. Opțiunea internaționalistă

4.2. (re) românizarea României – identitatea este prea restrânsă

5. Concluzii intermediare

CAPITOLUL IV. Factorii crizei și factorii conservării identității educației în perioada contemporană

1. Tradiții și valori ale educației

1.1. Influențe ale globalizării în educație

2. Educația și dezvoltarea durabilă

2.1. Provocări ale dezvoltării durabile

2.2. Preocupări legislative

3. Soluții

4. Concluzii intermediare

CAPITOLUL V. Probleme majore ale educației actuale în România. Cercetare sociologică

1. Identificarea problemelor majore ale educației actuale

2. Metodologia de cercetare

3. Analiza sociologică a rezultatelor chestionarului aplicat

4. Concluzii intermediare

CONCLUZII GENERALE

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

Teza de doctorat este organizată în cinci capitole, vizând latura conceptuală și teoretică a temei cercetate primele patru capitole, iar cel de-al cincilea capitol cuprinde o cercetare empirică, care a avut ca scop aplicarea teoriei expuse în capitolele anterioare. Toate aceste capitole vor fi completate de concluziile intermediare iar la final concluziile generale în care sunt prezentate rezultatele obținute și contribuțiile personale din prezenta lucrare.

În cadrul primului capitol, intitulat *„Fundamente teoretice și premise istorice ale construcției identității educației românești în etapa de modernizare a statului”*, am lămurit reperele conceptuale ale temei de cercetare prin realizarea unui studiu asupra termenilor de criză, identitate și educație.

Termenul de *educație* a fost utilizat începând cu secolul al „XV, (1531)”⁴ și este de origine latină, întâlnindu-l cu sensul de „*educō – educare*” (vb.) care se identifica prin, *a crește (plante sau animale)*, *a forma, a alimenta, a instrui, a educa* sau cu sensul de „*educō – educere*” (vb.) care se traduce prin „*a duce, a conduce, a scoate, a învăța*”. Când ne gândim la educație privim doar partea formală a acesteia și uităm că de fapt educația reprezintă umanizarea individului, a omului. Educația nu se referă la înmagazinarea tuturor termenilor științifici, ci prin intermediul educației noi ajungem să ne cunoaștem pe noi înșine, dar și pe cei din jurul nostru.

Cuvântul *criză* derivă din verbul grecesc „*krinein*” care înseamnă *a decide sau punct de cotitură*, în limba greacă „*krisis*” mai semnifică și *moment decisiv*.

Termenul *identitate* este unul foarte ambiguu și are tendința de a se deplasa cu ușurință în diverse direcții. Acesta a fost întrebuințat în contexte și scopuri foarte diferite în ultimul deceniu.

Utilizarea acestuia începe din secolul XVI⁵, și provine din latinescul „*identitat, identitas*” cu sensul de *ansamblul de date prin care se identifică o persoană, iar expresia criză de identitate* este concepută (1950) de psihologul Erik Erikson și semnifică în manieră psihologică *incapacitatea Eu-lui de a-și forma o identitate proprie*.

Procesul de formarea a identității educației în spațiul carpato-danubiano-pontic a fost unul foarte îndelungat conform izvoarelor istorice și este strâns legat de identitatea culturală deoarece exprimă voința poporului de a trăi sub un cod de valori și credințe unic în care fiecare membru se regăsește și este solidar cu grupul de proveniență.

Limba romană, istoria națională, orientarea religioasă, portul tradițional, elementele arhitecturale, obiceiurile, doinele, codul nescris de conduită morală reprezintă principalele attribute ale identității educației românești.

Toate schimbările ce au avut loc de-a lungul vremii în societatea românească și-au pus amprenta, dar în același timp ne-au ajutat să păstrăm și să șlefuiim din ce în ce mai frumos

⁴<https://www.merriam-webster.com/dictionary/educatio>

⁵ <https://www.merriam-webster.com/dictionary/identity>

elementele identității naționale. Educația românească sa conturat în mod clar în momentul în care sunt înființate primele școli în limba română dar și mai precis o dată cu prima lege a educației.

După stabilirea conceptuală, urmează o prezentare graduală a evoluției educației în România, evoluție care a fost foarte delicată, confruntându-se cu foarte multe vicisitudini.

Începând cu epoca veche, spre exemplu, principala formă de învățământ în perioada geto-dacilor, era una verbală, aceștia transmițând prin viu grai, din generație în generație cunoștințele necesare. Cu toate acestea pe teritoriul țării noastre, a existat în acea perioadă, un învățământ scris, în cadrul orașelor cetăți grecești de pe partea românească a țărmului Mării Negre (ulterior învățământul scris din Dacia Romană, cel de-al 2 -lea).

În Evul Mediu, când poporul român și limba română sunt deja formate, învățământul, educația se află la cote foarte joase în ce-a mai mare parte confruntându-se cu inexistența acestuia, întrucât, au fost tentative, pe perioade relativ scurte a unor domnitori, mai mari ai Bisericii Ortodoxe, de a întemeia unități (școli sau academii) cu rol de educare, fără beneficii majore, iar limbile utilizate erau: în Țara Românească și în Moldova – limba greacă și limba slavonă, iar în Transilvania –limba latină.

În acest sens am surprins trecerea către învățământul normal prin mai multe etape, cum sunt:

- *etapa umanistă* (am identificat valorile reprezentative, autenticității poporului român prin intermediul primului ”Cod de conduită morală” și anume „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie”, dintre care amintim: „înțelepciunea, judecata rațională, stăpânirea de sine, comportamentul moderat, viața cumpătată, potrivit rațiunii, modestia și demnitatea, dreapta măsură, pacea socială”⁶ atingând unul dintre obiectivele stabilite);
- *etapa clasicimului;*
- *etapa iluminismului* (a avut ca punct de început, Principatul Transilvaniei prin intermediul *Școlii Ardelene*, care consacră în linii mari originea latină a limbii române și a poporului român, în Moldova și Țara Românească identificăm două nume cu rezonanță și anume Gheorghe Asachi și Gheorghe Lazăr, ambii fondatori de școli în limba română iar cel din urmă este fondatorul primei școli în limba română recunoscută prin intermediul literaturii de specialitate în anul 1818 cu numele de

⁶ Grigore Georgiu, *Istoria culturii române moderne*, Editura Comunicare.ro, 2002, București, p. 41

- „Sfântul Sava”, pe lângă aceștia remarcându-se și alți oameni de cultură precum: Simeon Marcovici, Eufrosin Poteca (fondator de școală filosofică), Grigore Pleșoianu, Stanciu Căpățâneanu (pune bazele Bibliotecii Deșteptătoare - 1830), ș.a;
- *etapa pașoptistă* (promotor al mișcării revoluționare de la 1848, de unde îi vine și numele. Această mișcare a reprezentat pilonul principal pentru viitoarea „Unire a Principatelor”).

Concluzionând, cultura, învățământul în epoca medievală, era reprezentat de învățământul ecleziastic în mare parte, dar și de influențele bizantine, otomane, franceze susținute de boierii români, motivul susținerii înfocate a acestor culturi s-a datorat popoarelor asupritoare.

În cadrul celui de-al doilea capitol, denumit, „Construcția identității educației românești” am surprins modul în care a fost construit învățământul, educația românească, expunând câteva evenimente istorice și menționând baza fundamentală a educației, reprezentată prin prima lege în acest sens și anume *Legea instrucțiunii publice, din 1864* ce este fondată pe principii democratice (*obligativitatea, gratuitatea, egalitatea*, desprinderea învățământului mediu de învățământul superior și formarea învățământului tehnic) care confirmă progresul și perfecționarea învățământului.

Textul legii instrucțiunii publice, conservă, „(...) obiceiuri, tradiții, cutume, chiar a unor norme sociale în comunitățile românești, îndeosebi în cele rurale este favorizată de o serie de atribute pe care le presupune viața în societățile cu caracter relativ închis⁷”.

Prin adoptarea acestei legi sunt înființate școli în limba română atât în mediul rural cât și în mediul urban ce au ajutat la alfabetizarea în mare parte a populației, dar și impunerea de valori de o parte și de cealaltă a baricadei. Cadrele didactice trebuiau să aibă un comportament distins, o ținută morală impecabilă, iar în realizarea procesului instructiv-educativ era implicată întreaga comunitate în mod activ (părinți, autoritățile locale, Biserica, elevii).

Am continuat prin a evidenția personalitatea „părintelui învățământului românesc”, Spiru Haret, expunând câteva date biografice și ulterior am analizat contribuția adusă învățământului surprinzând activitatea legislativă și anume *„Legea învățământului secundar și superior (1893)*

⁷Adrian Gorun, *Contribuții la reconstrucția identității educației naționale.Sinteze*, Editura Academica Brâncuși, Târgu Jiu, 2015, p. 15

și legea învățământului profesional (1899)”, dar și „legea învățământului primar și normal primar, Haret definitivează un model de școală românească, apreciată și în statele europene mai avansate din perspectiva modernizării”⁸.

Spiru Haret a instituit identitatea educației românești, combinând trei factori (factorii economici, factorii intelectuali și factorii de natură morală) pe care îi consideră esențiali în definirea unei societăți.

Rezultatul tuturor demersurilor a fost crearea cadrului instituțional modern atât în mediul cultural, dar și în învățământ, fiind instituite universitățile din Iași (1860) și București (1864), dar și Societatea română de științe (1862), Ateneul Român (1865), Societatea de științe naturale (1865), Academia Română (1866). Toate aceste instituții au avut un rol decisiv în sporirea culturii și educației naționale.

În cadrul capitolului trei, numit „*Factorii de dezvoltarea și evoluție a identității educației românești*”, am continuat analiza identității educației din prisma dezvoltării, surprinsă în perioada interbelică.

În prima parte a capitolului, am prezentat efectul pe care l-a avut Marea Unire asupra învățământului, oferind o comparație a situației educației în cadrul celor trei Principate.

O dată cu venirea la guvernarea a lui Constantin Angelescu, am prezentat câteva note biografice ale acestuia și reforma propriu-zisă prin interpretarea legilor adoptate în perioada acestui ministru al Instrucțiunii Publice.

În perioada cât a fost ministru C. Angelescu s-a ocupat de garantarea dreptului la învățătură/ educație conferită din punct de vedere instituțional tuturor copiilor și în mod deosebit celor din Basarabia, Bucovina, Transilvania, care sub dominație străină nu au beneficiat de acest drept în mod egal și organizarea în întreaga țară a unui învățământ unitar. Însă rezultatele nu a fost cele scontate cu toate eforturile depuse în perioada, 1921 -1933, din elevii înscriși în școala primară, adică, „18875530 de elevi (...) au promovat 62,2%; au rămas repetenți (29,4%), au fost eliminați, s-au retras (8,4%)”⁹.

Analiza educației, în cea mai înfloritoare perioadă continuă, relevând contribuția pe care a avut-o Nicolae Iorga atât din perspectiva funcțiilor pe care le-a deținut dar și din punctul de

⁸Adrian Gorun, *Op. cit.*, p. 23

⁹Virgil Câdea, Constantin Rezachievi, *Istoria românilor, vol V, O epocă de înnoiri în spirit european*, Editura Enciclopedica, București, 2003, p. 663

vedere al remarcabilei contribuții la patrimoniul cultural al statului român prin scrierile sale istorice și nu numai, reprezentând punctul de plecare pentru mulți cercetători, dar și activitatea legislativă prin elaborarea „Legii pentru organizarea învățământului universitar (adoptată în 22 aprilie 1932)”, lege care din primele articole menționează centrele universitare din țara noastră: Universitatea din București, Universitatea din Iași, Universitatea din Cluj, Universitatea din Cernăuți.

Legea privind organizarea învățământului superior menținea standarde înalte de admitere și pregătire a studenților indiferent de domeniul pe care îl alegeau aspect care este completat de ținuta morală a candidaților, atât în perioada studenției, cât și după finalizarea studiilor. Din perspectivă statistică numărul redus al studenților nu atinge așteptările elitelor care au depus eforturi nenumărate în atragerea studenților.

Numărul studenților din anul I înscriși în perioada 1935- 1936 în aceste centre universitare au fost în Universitatea din București - 2760, Universitatea din Iași - 1440, Universitatea din Cluj - 930, Universitatea din Cernăuți – 850.

În partea a doua a capitolului trei ne apropiem de finalul libertății culturale dar și a educării poporului din prisma valorilor naționale și surprindem Legea privind organizarea învățământului superior (1942) adoptată în timpul guvernării mareșalului Ion Antonescu și ministrului Ioan Petrovici care s-a aplicat doar unei părți din țară, deoarece, România pierdea Basarabia, nordul Bucovinei, Cadrilaterul și jumătate din Transilvania, „(...) anulând instituțiile democratice și valorile care au fundamentat construcția identității educației.

Legea lui Ioan Petrovici creează premisele subordonării învățământului față de regimul politic, deschizând calea pentru o legislație eminentemente coercitivă, specifică regimului totalitar comunist în care intra România începând cu 23 august 1944.

A treia parte a capitolului este marcată de trecerea sub influența sovietică a României (1948 -1949) și prin urmare în prima parte a instaurării regimului comunist, sistemul de învățământ se desprinde de valorile identității autentice și preia copia fidelă a sistemului condus de Hrusciiov, însă rezultatele obținute sunt dezastruase și ulterior are loc o ușoară eliberarea însă pe o perioadă scurtă, în anul 1958, după care urmează din nou o perioadă de restricție (1972 - 1989) aducând ca noutate cultul personalității conducătorului, exemplu văzut în Coreea și în China. Acest regim a urmărit alfabetizarea în masă populației într-un timp scurt.

În cadrul capitolului patru, „*Factorii crizei și factorii conservării identității educației în perioada contemporană*”, surprindem sistemul de învățământ din România, după 41 de ani de restricții la nivel educațional și momentul de incertitudine în care se afla după decembrie 1989.

Acest sistem se zbate între un sistem tradițional bazat pe valorile insuflăte în cei 41 de ani de eră totalitară, un sistem influențat de gheara arzătoare a globalizării și mirajul sistemului de învățământ din perioada interbelică.

În cei 28 de ani democratici s-au produs numeroase schimbări legislative, cele mai importante fiind „Legea învățământului nr. 84 din 1995” și „Legea învățământului nr. 1 din 2011”, legi pe care le-am analizat în acest capitol precum și schimbările produse de o parte din miniștrii învățământului. Din anul 1989 până în prezent s-au perindat pe fotoliul de ministru al învățământului numeroase personalități, una dintre acestea fiind, ministrul educației, Andrei Marga (5 decembrie 1997 – 28 decembrie 2000) cel care pune bazele reformei învățământului luând o serie de măsuri benefice. Pe lângă acesta au mai ocupat scaunul de ministru: Ecaterina Andronescu, care este prima femeie, ministru a educației, Alexandru Athanasiu, Mircea Micle, Mihai Cristian Adomniței, Daniel Funeriu, Cătălin Baba, Ion Mang, Liviu Pop, Remus Pricopie, Sorin Câmpeanu, Adrian Curaj, Mircea Dumitru, Pavel Năstase, Liviu Marian Pop și actualul ministru Valentin Popa cu toții au adus modificări la actuala lege a educației.

Analizând cele trei regimuri, cel puțin din perspectiva numărului de miniștri, dar și a eficienței măsurilor luate, statistic vorbind, putem observa cu lejeritate că nu cantitate primează ci calitatea eforturilor depuse pentru obținerea aceluiași deziderat.

Criza educației este una mondială, după cum afirma americanul Philip Combs în lucrarea sa „Criza mondială a educației”, publicată în anul 1968. Putem observa că această problemă este așezată în centrul atenției din anii '60 și se datorează în primul rând decalajelor produse la nivelul instituțiilor de învățământ ca urmare a dezvoltării științei la nivel global și necesitatea adaptării la nou.

După cum putem observa, globalizarea a afectat educația, tehnologia a depășit cu mult stadiul învățământului românesc, fapt ce a dus și la îndepărtarea de la valorile fundamentale sau înlocuirea lor cu „tendințe noi”(Valentin's day, Halloween, ș.a.).

De asemenea, am încercat să găsec răspunsuri la această situație în care se află instiuțiile de învățământ prin dialogul cu subiecții implicați în acest proces, soluții dar și răspunsuri pe care le voi analiza mult mai amănunțit în următorul capitol.

În cadrul capitolului cinci, intitulat, „Probleme majore ale educației actuale în România. Cercetare sociologică”, în prima parte a capitolului am identificat dificultățile cu care se confruntă sistemul de învățământ, precum: proasta finanțare (2,98% din PIB este acordat învățământului în condițiile în care în legea educației naționale este menționat un procent de 6% din PIB iar media în U.E. este de 5,4 % conform reprezentanților Federației sindicatelor libere din învățământ), abandonul școlar situat la cote scăzute („26,6% în mediul rural, 17, 4% la nivelul orașelor mici și 6,2% în cadrul municipiilor la nivelul anului 2018, deși obiectivul național în cadrul strategiei Europa 2020 de 11,3% rămâne de neatins”¹⁰), decalajele accentuate dintre mediile socio-familiale, economice, culturale și rezidențiale, integrarea obiectivelor social-culturale care se doresc a fi promovate în procesul educațional.

În partea a doua am prezentat metoda de cercetare pe care am utilizat-o, obiectivul central al cercetării, precum și premisele ce urmau a fi cercetate, dar și rezultatele dorite, în sensul descoperirii crizei de identitate.

În prima parte a cercetării am utilizat literatura de specialitate pentru a fixa fundamentele cercetării dar și pentru a stabili punctul de plecare.

Prin metoda cercetării bibliografiei selective am reușit să stabilesc gradual etapele pe care le-a parcurs învățământul actual, sub diferite guvernări.

În cea de-a doua parte a cercetării am utilizat metoda observației, mai precis cea a observației directe efectuată cu ocazia unor discuții libere cu foștii directori principali, directori adjuncți, cadre didactice, părinți ai unităților de învățământ de pe raza municipiului Motru.

Pentru validarea rezultatelor obținute am utilizat și metoda anchetei de opinie prin intermediul căreia am preluat date relevante și imperios necesare pentru a-mi întări cercetarea

Chestionarul adresat subiecților a inclus un număr de 41 de întrebări, cu răspunsuri libere și preformulate care au permis obținerea unor informații concrete asupra câtorva din următoarelor aspecte ale subiecților, aspecte care determină în mod concret (premisele/ ipotezele), factorii crizei de identitate a educației:

- Cauzele conflictului cadru didactic - elev;
- Pregătirea pentru viață/ piața muncii;
- Calitatea actului de instruire didactică;

¹⁰<https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/d1/d1bf394f-8cda-4af2-8437-abc3f70c16a1.pdf>

- Calitatea bazei material a unității de învățământ;
- Păstrarea relației de colaborare dintre cadrele didactice, părinți, elevi;
- Abandonul școlar;
- Egalitatea în privința condițiilor de studiu;
- Beneficiile salariale

Scopul acestei cercetări științifice este găsirea de posibile soluții ce pot fi aplicate ușor la nivelul instituțiilor de învățământ. Aceste soluții vor conduce la reidentificarea educației din România.

Toate aceste îndoieli, acest „tsunami” de schimbări la nivel educațional au îndepărtat omul de adevăratele valori reprezentative pentru fiecare comunitate și le-au transformat într-un amalgam de obiective comune în care nu mai ai identitate proprie, nu te mai poți recunoaște ca popor autentic ci ca *un amalgam global comun*.

În prima parte a cercetării am utilizat literatura de specialitate pentru a fixa fundamentele cercetării dar și pentru a stabili punctul de plecare.

Reducând contextul de analiză, din sferă globală la țara noastră și mai precis în județul Gorj, în orașul Motru avem câteva premise de cercetare:

Obiectivul central al tezei îl reprezintă în primul rând – Recunoașterea valorilor autentice ale educației, dar și propunerea de soluții privind refacerea legăturilor dintre școală și factorii implicați în acest proces (profesori, elevi, părinți, autorități locale, autorități centrale, Biserică). Pe baza valorilor identificate, vom oferi sugestii privind refacerea sistemului educațional.

Stabilirea reperelor conceptuale/ipotezelor/motivelor obiective și delimitarea lor prin analiza aferentă dezvoltării procesului de cercetare și fixare în același timp a fundației cercetării.

Obiective generale :

- ❖ Identificarea valorilor autenticității educației românești în prima parte de cercetare având ca reper lucrările științifice ce au dezbătut acest subiect atât de vast.
- ❖ Stabilirea cauzelor pierderii identității educației naționale din perspectiva influențelor globale dar și a indiferenței conducerii statului.
- ❖ Stabilirea problemelor cu care se confruntă sistemul educațional actual.
- ❖ Găsirea de soluții ce pot fi aplicate pentru reidentificarea valorilor educaționale.
- ❖ Analiza sistemelor de educație performante din anumite state..

Obiective particulare :

- ❖ Stabilirea reperelor conceptuale și delimitarea lor prin analiza aferentă dezvoltării procesului de cercetare și fixare în același timp a fundației cercetării.
- ❖ Creșterea gradului de adaptare la schimbare
- ❖ Dezvoltarea potențialului psihic, spiritual, emoțional și intelectual
- ❖ Dezvoltarea deprinderilor de gândire critică și a abilităților de rezolvare a problemelor

Am ales cele trei categorii de respondenți deoarece ei reprezintă subiecții activi ai procesului instructiv- educativ.

Am urmărit atingerea unui eșantion de 940 de persoane, împărțindu-le proporțional în cazul elevilor din cele două licee existente în orașul Motru, totalul elevilor chestionați fiind 625.

Pe aceștia i-am chestionat în mod direct, față în față sau prin intermediul profesorului de la clasă, fiind în medie 26 de elevi pe clasă. Chestionarul a fost aplicat unui eșantion alcătuit din 200 de părinți, prin intermediul profesorului diriginte în cadrul ședințelor cu părinții.

În ceea ce privește chestionarea cadrelor didactice s-a realizat față în față, în incinta unităților de învățământ, fiind un număr de 120 de cadre didactice de pe raza municipiului Motru. Rezultatele obținute sunt prezentate sub formă de grafice și tabele. În baza răspunsurilor oferite de aceștia, am constatat că există o serie de nemulțumiri care determină principalii factori ai crizei de identitate, în toate cele trei categorii:

- veniturile părinților situate la un nivel foarte scăzut (veniturile obținute din șomaj);
- educația precară a părinților;
- condițiile de studiu situate la un nivel minim;
- finanțarea insuficientă per elev(valoarea costului standard per elev este de 4.413, iar în cadrul învățământului primar în mediul urban este de 0,663, iar în mediul rural 0,725 în cadrul gimnaziului este de 1,001-urban și 1,150- rural, iar liceal 1,700 atât pentru mediul urban cât și pentru mediul rural);
- schimbările legislative;
- costurile ridicate;
- pregătirea ineficientă pentru piața muncii;
- lipsa de obligativitate a învățământului preșcolar de la vârste mai mici (3 ani).

În privința soluțiilor oferite de de subiecții pentru ieșire din această stare de criză a educației, menționez:

- Eliminarea manualelor alternative;

- O mai bună implicare a comunității în procesul de învățământ ;
- Promulgarea unor legi mai concise și clare;
- Implicarea partenerilor în desfășurarea activităților;
- Reforma învățământului prin o nouă programă școlară pe discipline separate;
- Eficientizarea relației profesor-elev, evaluarea prin examene;
- Cursuri de perfecționare gratuite;
- Finanțare cu materiale didactice;
- Interzicerea telefoanelor mobile, impunerea uniforme școlare;
- Oferirea posibilității de studiu, a tinerilor înzestrați intelectual în școli prestigioase din Occident, cu condiția reînținerii acestora pentru a reforma sistemul de învățământ pe toate palierele sale;
- Realizarea de selecții din rândul cadrelor didactice din toate ramurile și trimiterea acestora în statele dezvoltate pentru a studia modul de organizare a sistemului de învățământ și ar putea aplica cele studiate atât la nivel central cât și în teritoriu;
- Împărțirea în mod egal a orelor de predare cu ore de laborator / practică, dar, în adevăratul sens al cuvântului; laboratoare bine echipate, contracte de desfășurare a practicii la firme, etc.

În concluzie, subiecții chestionați consideră că învățământul din România se îndreaptă într-o direcție greșită, fiind nemulțumiți de acesta și consideră că nu sunt suficient de bine pregătiți în câmpul muncii fapt datorat și lipsei de dotări la nivelul instituțiilor de învățământ.

Toate aceste, nemulțumiri sunt întâlnite la nivelul orașului Motru, totodată se identifica și ca factori cauzatori ai crizei de identitate a educației, criză care poate fi îndepărtată prin aplicarea soluțiilor propuse de către subiecții anchetați.

BIBLIOGRAFIE

Cărți, tratate, monografii

- Albu, Gabriel, *În căutarea educației autentice*, Editura Polirom, București, 2002
- Albu, Gabriel, *Repere pentru o concepție umanistă asupra educației*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005
- Albulescu, Ion, *Morală și educație*, Editura Eikon, București, 2008
- Anatol Vidrașcu și Dan Vidrașcu, Coperta realizată de Dragomir din Târgoviște, Neagoe Basarab, *„Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie,”* Editura Litera Internațional, București, 2001
- Agrigoroaiei, Ion, *„Modernizarea societății românești în perioada interbelică” în Xenopoliana, VI, nr. 1-2, Fundația Academică „A.D.Xenopol”, Iași, 1998*
- Antonescu, G.G., Gabrea I. Iosif, *Organizarea învățământului în România – Albania – Anglia – Austria – Belgia – Bulgaria – Cehoslovacia – Danemarca – Elveția – Finlanda – Franța – Germania – Grecia – Irlanda – Italia – Jugoslavia – Japonia – Norvegia – Olanda – Polonia – Portugalia – Rusia Sovietică – Scoția – Spania – Statele Unite – Suedia – Turcia – Ungaria*, Editura „Institutului Pedagogic Român”, București, 1933
- Apostol, Daniel, *Criza, a cincea putere în stat: managementul crizelor politice și economice, reflectat în presa timpului în România anilor 1930 – 1939*, Editura Universul Juridic, București, 2009
- Aslam, Constantin, *Palimpsestul identității românești. Reflecții asupra fundamentelor culturale ale filosofiei*, Editura Crater, București, 2000, văzută, <http://www.caslam.ro/docs/pir.pdf>
- Axenciuc, Vasile, *Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice. 1859-1947, III, Monedă-Credit-Comerț-Finanțe Publice*, București, 2000
- Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998
- Betea, Lavinia, *Maurer și lumea de ieri: mărturii despre stalinizarea României*, Editura Felix Arad, 1995

- Berindei, Dan – coord, *Istoria românilor*, Editura Enciclopedica, București, 2001
- Berindei, Dan – coord, *Istoria românilor – cronologie*, Editura Cartex, București, 2009
- Bârsănescu, Ștefan, Bârsănescu, Florela, *Dicționar Cronologic, Educația, Învățământul, Gândirea Pedagogică din România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978
- Boia, Lucian *De ce este România altfel? Ediția a II- adăugită*, Editura Humanitas, București, 2013
- Berger, Gaston *Omul modern și educația sa*, Editura Didactică și Pedagogică, București 1972
- Căndea, Virgil, Rezachievi, Constantin *Istoria românilor, vol V, O epocă de înnoiri în spirit european*, Editura Enciclopedica, București, 2003
- Cozma, Teodora, *O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea*, Editura Polirom, București, 2001
- Claparede, Edouard., *Educația Funcțională*, Editura Didactică și Pedagogică, București 1973
- Chelcea, Sorin *Metodologia cercetării sociologice Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București, 2001, văzută,
<https://www.scribd.com/doc/109464264/Septimiu-Chelcea-Metodologia-Cercetarii-Sociologice>
- Cristea, Gabriela, *Reforma învățământului. O perspectivă istorică (1864 – 1944),idei pedagogice contemporane*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001
- Dascălu, Radu Voinescu, Vasile *Didactica Specialității – Educația și cultura civică*, Editura Arves, Craiova, 2006
- Dancsuly Andrei, Salade, Dumitru, *Educație și Contemporaneitate*, Editura Dacia,1972
- Delors, Jacques, *Comoara lăuntrică, Raportul pentru UNESCO al Comisiei Internaționale pentru educație în sec. XXI*, Editura Polirom, 2000
- Diac, Florin, *O istorie învățământului românesc modern român* , Volumul I, Editura Oscar Print, 2010, București
- Diaconu, Mihail, *Sociologia Educației*, Editura ASE, București, 2004
- Dewey, John, *Democrație și educație. O introducere în filosofia educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972

- Gămăneci, Gheorghe, Arimia, Petre, Rădulea, Petre, *Școala gorjeană în contextul dezvoltării învățământului românesc, volumul II*, Editura Măiastra, Târgu- Jiu, 2007
- Gal, Denizia, *Educația și Mizele ei Sociale*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002
- Georgiu, Grigore, *Istoria culturii române moderne*, Editura Comunicare.ro, 2002, București
- Gorun, Elena Gabriela, *Reforma curriculară și piața educațională*, Editura Academica Brâncuși, Tg. Jiu, 2017
- Gorun, Gheorghe, Valentin Popa, *Educația Interculturală în Era Globalizării*, Editura „Academica Brâncuși”, Targu-Jiu 2010
- Gorun, Adrian, *Contribuții la Reconstrucția Identității Educației Naționale. Sinteze*, Editura Academica Brâncuși, Tg Jiu, 2015
- Gorun, Adrian, *Educația Încotro? Modele de Administrare a Sistemului Educațional*, Editura Academica Brâncuși, Târgu Jiu, 2010
- Gorun, Adrian, *Aplicație la Educația Încotro?*, Editura Academica Brâncuși, Târgu Jiu, 2010.
- Gorun, Adrian, *Dezvoltarea socială și globalizarea*, Editura Academica Brâncuși, Tg-Jiu, 2012
- Gorun, Tiberiu Horațiu, Gorun, Adrian *O Istorie Recentă a Capitalului Social. Marea Ruptură și Noua Matrice Existențială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2012
- Gorun, Adrian, *Studiu Sociologic asupra Legii 1/2011. Educația și Comunitatea*, Editura Didactică și Pedagogică, București 2013
- Gorun, Tiberiu Horațiu, Gorun, Adrian *O nouă paradigmă a educației? Construcții normative după 1989*, Editura ProUniversitaria, București, 2014
- Gorun, Horațiu Tiberiu, Gorun, Adrian *O Perspectivă Istorico-sociologică Asupra Legislației din Învățământul Românesc (De la Marea Unire la decretul nr.175/2 august 1948)*, Editura ProUniversitaria, București, 2014
- Gorun, Horațiu Tiberiu, Gorun, Adrian *Regimul comunist din România și legiferările din educație*, Editura ProUniversitaria, București, 2014
- Georgiu, Grigore *Istoria culturii române moderne*, Editura Comunicare.ro, București, 2002, sub forma, [file:///C:/Users/WINDOWS/Downloads/ICRM%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/WINDOWS/Downloads/ICRM%20(6).pdf)

- Giurescu, Constantin Ivanov, Igor, Mihăileanu, Nicolae, Moroianu, Dinu *Istoria Învățământului din România, Compendium*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971
- Iorga Nicolaie, -Istoria Învățământului Românesc, Editura Didactica și Pedagogică, București, 1971
- Iorga, Nicolae, *Istoria Învățământului românesc*, Editura Casei Școlilor, București, 1928
- Iorga, Nicolae, *Introduzione allo studio del Medio Evo Latine*, Biblioteca Storica, Ispi, 1942
- Ionescu, Miron, *Instrucție și educație. Paradigme, strategii, orientări, modele*, Editura Garamond S.R.L., Cluj-Napoca, 2003
- Jinga, Ioan, *Educația și viața cotidiană*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2005
- Marinescu, Silvia *Invitație la educație*, Editura Carminis, Pitești, 2007
- Marga, Andrei, Baba, Cătălin, Miroiu, Adrian, *Anii reformei și ceea ce a urmat. Analize, măsuri și programe educaționale*. Cluj-Napoca: Editura Fundația pentru Studii Europene, 2005;
- Marga, Andrei, *Profilul și reforma universității clujene (Discursuri rectorale)*, Ediția a II-a, Editura Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca, 2009
- Andrei Marga, *University Reform Today*, 4th Edition, Editura Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca, 2005
- Maher, Fred, *Sociologia educației și învățământului, antologie de texte contemporane de peste hotare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
- Miroiu, Adrian (cordonator), Vladimir Pasti, Gabriel Ivan, Mihaela Miroiu, *Învățământul românesc azi. Studiu de diagnoză*. Iași. Editura Polirom, 1998
- Milicescu, Emilia St., *Gheorghe Lazăr (1782-1823)*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1982
- Munteanu, Romulus, *Contribuția școlii ardelenne la culturalizarea maselor*, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București, 1962
- Moeglin, Pierre, *Industria Educației și Noile Media*, Editura Polirom 2003
- Otovescu, Adrian *Conservarea identității culturale în mediile de imigranți români din Europa*, Editura Academiei Române, București, 2017

- Otovescu, Dumitru (coordonator), *Sociologie generală*, Editura Beladi, Craiova, 2006
- Otovescu, Dumitru (coordonator), *Tratat de sociologie generală*, Editura Beladi, Craiova, 2010
- Orghidan, Eugen, *Spiru C. Haret -reformator al învățământului românesc*, Editura Media Publising C.P.,53-105 București, 1994
- Petrică, Corina, *Dr. Constantin Angelescu. Ministrul Instrucțiunii în perioadele 1922 – 1926; 1927-1928*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2010,văzută, <http://lectura.bibliotecadigitala.ro/?p=737>
- Petrică, Corina, *Aspecte privind activitatea ministerului instrucțiunii publice sub conducerea dr. Constantin Angelescu*, Editura Sfântu Ierarh Nicolae, 2010, văzută, <http://lectura.bibliotecadigitala.ro/?p=747>
- Pertz, Henri *Metode în sociologie. Observația*. Editura Institutului European, Iași, 2002
- Popescu-Teiușan, Ilie Contribuții la problematica legislației școlare românești. Legea instrucției publice din 1864, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1963
- Kirițescu, Constantin, „*Dr. C. Angelescu – ministru al Instrucțiunii Publice*” în *Portrete*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1985
- Peneș, Nicolae (coord.), *Dr. C. Angelescu, reformator al învățământului românesc*, Editura Editgraph, Buzău, 2008
- Peneș, Marcela, Molan, Vasile *Educația civică – scurt istoric, în Îndrumător pentru utilizarea manualului de educație civică. Clasa a III-a*, Editura Aramis, București, 1997
- Pascu, Ștefan, [Istoria învățământului din România, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983](#)
- Sava, Simona, coordinator, *Perspective pentru cercetarea în educație*, Editura Universitară, București, 2015
- Scurtu, Ion , *Istoria contemporană a României (1918-2007)*, Editura, București
- Scurtu, Ioan coordonator principal, *Istoria Românilor, Vol. VIII – România întregită (1918 - 1940)*, Editura Enciclopedica, București, 2003 p. 220
- Spiru C. Haret, *Opere complete*, Vol. I. Ediție îngrijită de Bordeianu, Cătălin, Editura Vasiliana 98, Iași, 2011

- Stanciu, Ion, *Pedagogia românească în secolul XX*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
- Stanciu, Mihai, *Reforma conținuturilor învățământului*, Editura Polirom, 1999, Iași
- Strungă, Constantin, *Politici Educaționale*, Editura Politehnică, Timișoara 2003
- Strungă, Constantin, Emil Surdu și Mironică Corici, *Științele Educației. Sinteze și Teste de Cunoștințe*, Editura politehnică, Timișoara 2001
- Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate. O istorie politică a comunismului românesc*, Editura Humanitas, București, 2014
- Ulrich, Cătălina, *Postmodernismul și educația, o perspectivă caleidoscopică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
- Vlad, Ionel Valentin, *Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani, Vol. II*, Editura Academiei Române, 2016
- Voinea Maria, Carmen Bulzan, *Sociologia Drepturilor Omului*, Editura Universității din București, București, 2003
- Vulpe, Alexandru, Zahariade, Mihail *Geto-dacii în istoria militară a lumii antice*, Editura Militară, București, 1987

Dicționare

- *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, Academia Română, Institutul de lingvistică”Iorgu Iordan”, Editura, Universul Enciclopedic, București, 1998
- *Dicționar latin-român, ediția a II – a*, Gheorghe Guțu, Editura Științifică, București, 1969
- Popa, Marcel D. (coordonator general), *Dicționar enciclopedic*, Volumul 5 (O-Q), Editura Enciclopedică, București, 2004
- Zamfir, Cătălin Vlăsceanu, Lazăr, *Dicționar de sociologie urmat de indicatorii: demografici, economici, sociali și sociologici*, Editura Babei, București, 1998

Antologii și Enciclopedii

- *Antologia legilor învățământului din România*, Editura Institutului de Științe ale Educației, București, 2006

- Gusti Dimitrie – coordonator general, Enciclopedia României, Vol. I, București, 1938
- Văduva Poenaru, Ion coordonator general, *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului*, volumul II, Editura Geneze, București, 2000

Articole în reviste de specialitate

- Chirițoiu, Mircea, *Radiografia unui stalinist*, în „Dosarele Istoriei”, nr. 3 (8), 1997, văzut, http://www.cnsas.ro/documente/istoria_comunism/studii_articole/dezbateri_istoriografice/Gh%20Gh%20Dej.pdf
- Chiriac, Adrian Ștefan, *Învățământul Românesc - De La Impas La Criză (Romanian Educational System – From Deadlock To Crisis*, Revista de Politica Științei și Scientometrie – Serie Noua Vol. 1, Nr. 4, Timișoara, Decembrie 2012
- Crăciun, Claudiu, *Nesting Europe. The State of European Studies and Reasearch in Romania*
- Isac, Claudia, *Efectele Globalizării*, Revista Analele Universității Constantin Brâncuși, Tg Jiu
- Gorun, Adrian, Gorun, Horațiu, Tiberiu, *Major problems the romanian education sistem at the begining of the third milenium*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, anale, Letter and Social Science Series, Supplement 2/ 2015, văzută în, http://www.utgjiu.ro/revista/lit/pdf/201502.Supliment/01_Adrian%20Gorun%20si%20Horatiu%20Gorn.pdf
- Hadîrcă Maria, *Educația și criza de valori*, nr. 3 (61), 2010, văzut, <https://en.calameo.com/read/004151973a14bb5064af3>
- Otovescu, Dumitru și Otovescu, Cristina, *Despre învățământ*, Revista de Statistică
- Țăranu, Liviu Gh. *Gheorghiu-Dej în istoriografia actuală. Ce i se impută, ce i se recunoaște*, „Dosarele Istoriei”, nr. 7/200, văzută în, http://www.cnsas.ro/documente/istoria_comunism/studii_articole/dezbateri_istoriografice/Gh%20Gh%20Dej.pdf

- Rădulescu, Dan Constantin, *Învățământul românesc 1948-1989 Intre derivă și recuperare instituțional-funcțională*, în Revista Calitatea vieții XVII, nr. 3-4, 2006, văzută, <http://www.revistacalitateavietii.ro/2006/CV-3-4-06/6.pdf>
- Pislaru, Livia, *Dosar: România și reforma europeană în educație - de la Bologna la Leuven*

Reviste și Periodice

- "Școala Noastră", anul I. nr. 10 din 15 Septembrie 1924, Sălaj, văzută în, http://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/scoalanoastra/1924/BCUCLUJ_FP_2_79959_1924_001_011_012.pdf
- "Școala Noastră", anul X. nr. 10 din Decembrie 1933, Sălaj, văzută în, http://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/scoalanoastra/1933/BCUCLUJ_FP_2_79959_1933_010_001.pdf
- "Școala Noastră", anul IVX. nr. 7 din Septembrie 1937, Sălaj, văzută în, http://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/scoalanoastra/1937/BCUCLUJ_FP_2_79959_1937_014_008_009.pdf
- Monitorul Oficial (București), 1931 și 1932

Acte normative

- Constituția Republicii Socialiste România din 21 august 1965
- Decretul nr. 175/1948 pentru reforma învățământului
- Lege învățământului primar și normal primar, 1853
- Legea învățământului primar și normal-primar, 1896
- Legea învățământului secundar și superior, 1898
- Legea învățământului profesional, 1899
- Legea învățământului primar-primar profesional, primar superior și normal-primar, 1900
- Legea învățământului secundar și superior, 1900
- Legea învățământului profesional, 1900
- Legea asupra învățământului secundar și superior, 1912
- Legea asupra învățământului secundar și superior, 1925

- Legea Învățământului Primar al Statului și Învățământul Normal Primar, 1924 Promulgată prin Înaltul Decret Regal nr. 2571 din 24 Iulie 1924 și publicată în Monitorul Oficial nr. 101 din 26 Iulie 1924
- Legea nr. 79/1928 pentru învățământul secundar, publicată în Monitorul Oficial, [numărul 105 din 15 Mai 1928](#)
- Legea nr. 88 din 17/1993, privind, acreditarea instituțiilor de învățământ superior și recunoașterea diplomelor
- Legea nr. 288 din 24 iunie 2004 privind organizarea studiilor universitare
- Legea nr. 128 din 12 iulie 1997, a statutului cadrului didactic
- Legea nr. 1/2011 a învățământului din România

Pagini web accesate

- <http://www.mmuncii.ro>
- <http://www.fonduristructurale>
- <http://www.sera.ro>
- <http://ec.europa.eu/eurostat>
- <http://ec.europa.eu/eurostat/>
- <http://ec.europa.eu/eurostat/>
- http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy
- <https://www.merriam-webster.com>
- <https://ro.oxforddictionaries.com>
- <https://web.stanford.edu/group/fearon-research/cgi-bin/wordpress/wp-content/uploads/2013/10/What-is-Identity-as-we-now-use-the-word-.pdf>
- <http://www.cultura.mai.gov.ro/traditii/sistem-educatie.pdf>
- <http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=SCL103E>
- <http://www.cultura.mai.gov.ro/traditii/sistem-educatie.pdf>
- <http://www.mmediu.ro>
- <http://www.mmediu.ro/beta/domenii/dezvoltare-durabila/educatie-pentru-dezvoltare-durabila>

- http://www.euractiv.ro/uniuneauropeana/articles|displayArticle/articleID_16166/DosarRomania-si-reforma-europeana-in-educatie-de-la-Bologna-la-Leuven.html
- <https://www.fundatiadinupatrici.ro/uploaded/Invatamantul%20inainte%20de%201989/6.pdf>
- <http://www.pedz.unimannheim.de/daten/edzk/gde/03/Nesting%2520Europe%2520The%2520stat%20e%2520of%2520European%2520Romania.pdf>